

Cyberzaburzenia

Diagnoza i profilaktyka

w pracy pedagoga - psychologa

dr hab. prof. AP Mariusz Z. Jędrzejko

Akademia Piotrkowska

Zrobimy na sobie test - X

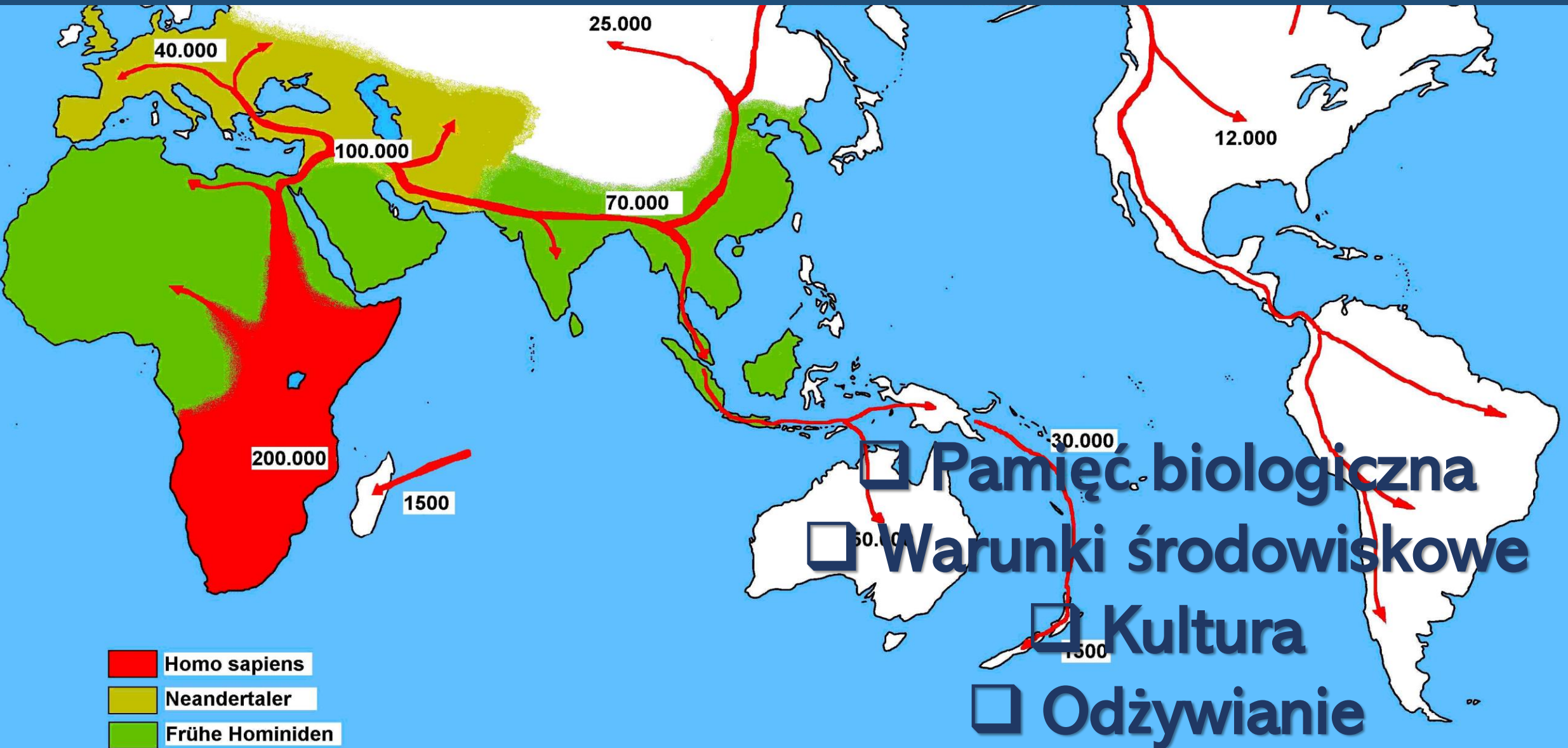
☐ 1	☐ Rozmawiam z drugą osobą – dzwoni telefon – szybko go odbieram	
☐ 2	☐ Lubię sobie posurfować w sieci. Na ogół trwa to dłużej niż zaplanowałem/am	
☐ 3	☐ Jestem na spotkaniu ze znajomymi a mój telefon zawsze leży obok mnie. Często do niego zaglądam, nawet gdy nikt do mnie nie dzwoni nie dostaję informacji	
☐ 4	☐ Gdy jestem w sieci siadam dalej od innych osób, gdyż wolę być wtedy sam/a	
☐ 5	☐ Zauważyłam u siebie zmniejszenie aktywności czytania, spacerów, spotkań z kulturą, aktywnego wypoczyniania	
☐ 6	☐ Gdy mąż/żona/partner zwraca mi uwagę na zbyt długie przebywanie w sieci, pojawia się napięcie, kontestuje te uwagi	
☐ 7	☐ Mam mniejsze zainteresowanie spotkaniami z innymi osobami	
☐ 8	☐ Wchodzę do sieci z konkretnym celem, ale wychodzę będąc w zupełnie innym obszarze tematycznym	

Mózg: biologiczny komputer z wieloma obszarami pamięci

**Mózg dziecka
ma inny
potencjał**

Wiele czynników kształtowało nasz mózg w dziejowym procesie powstawania człowieka

Od stanu naturalnego....

Od stanu naturalnego....

Od stanu naturalnego....

Od stanu naturalnego....

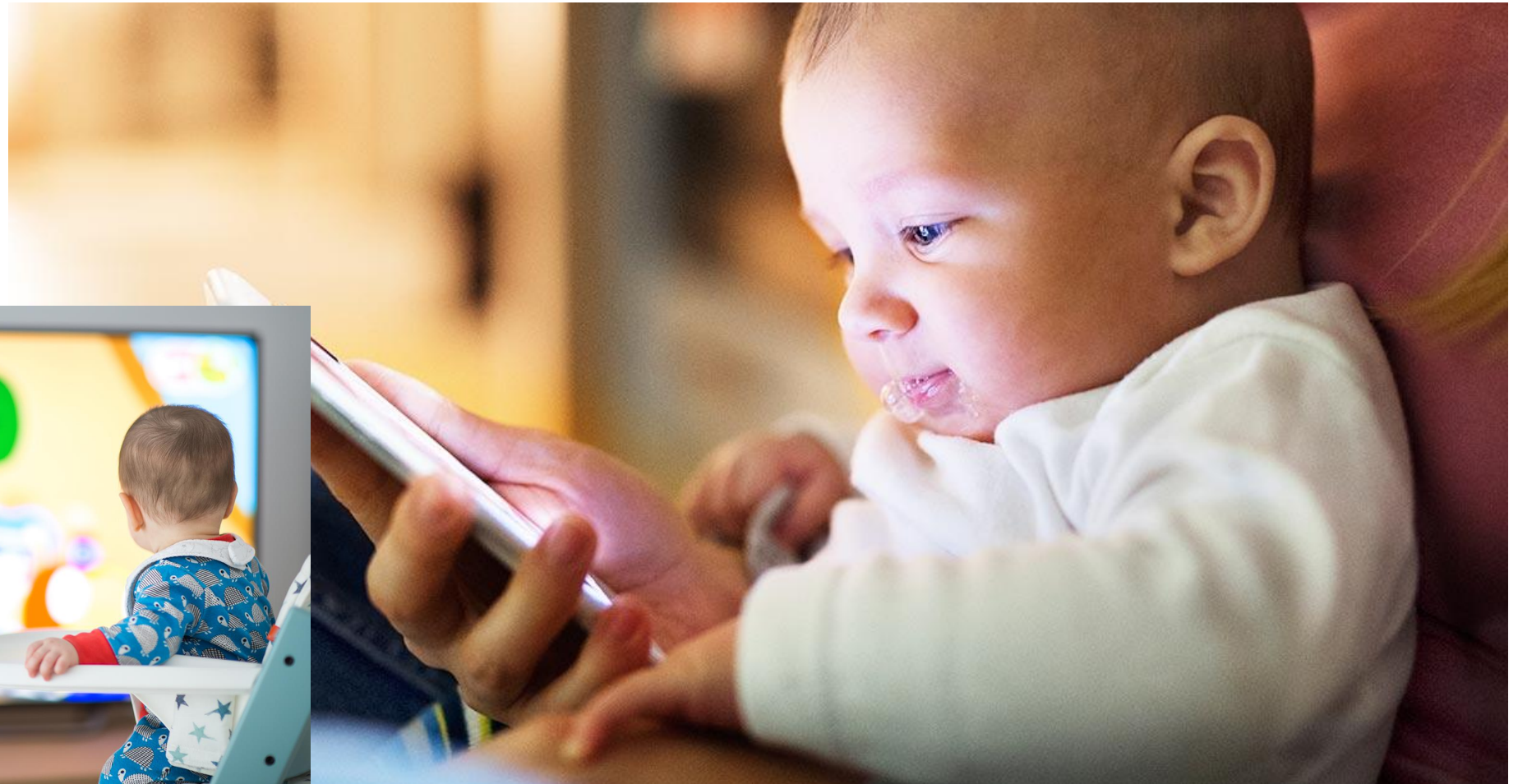
Od stanu naturalnego....

Do stanu nowego....

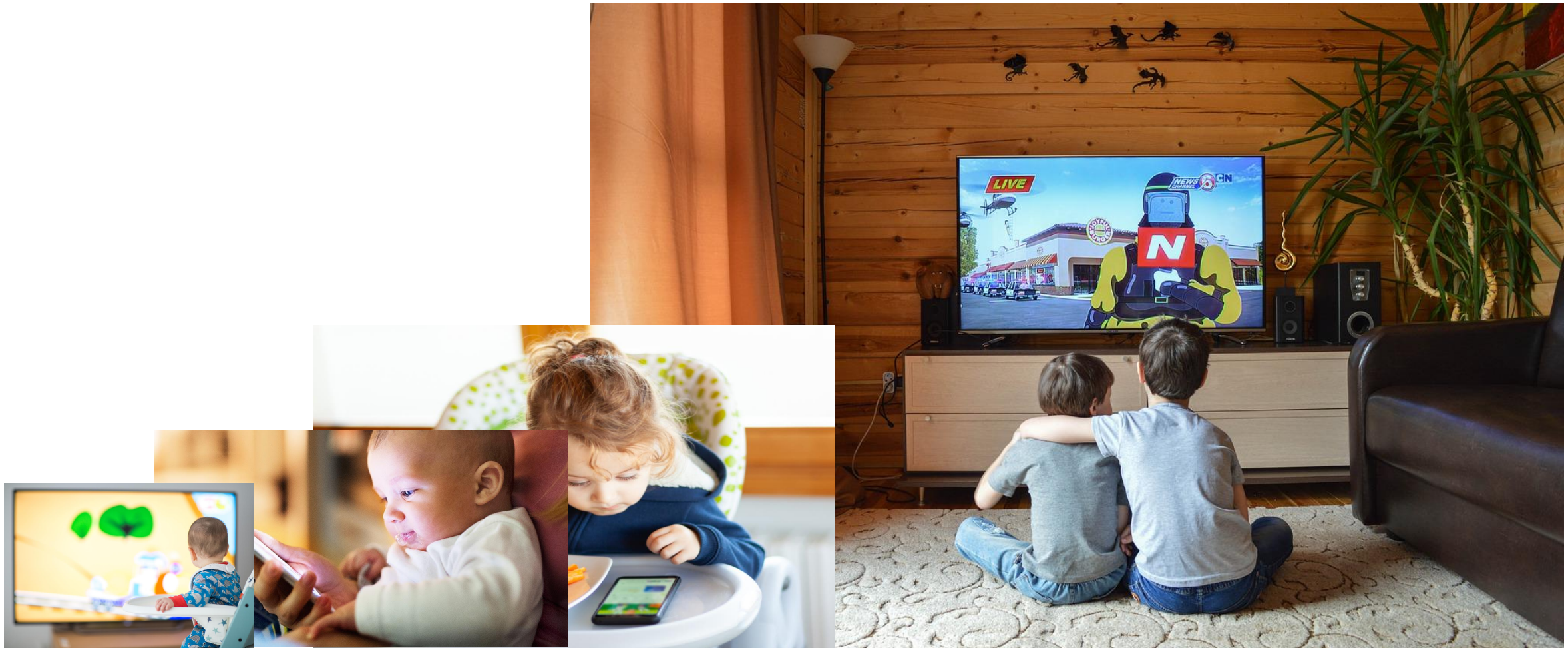
Do stanu nowego....

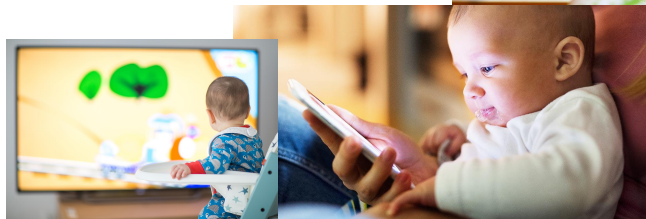
Do stanu nowego....

Do stanu nowego....

Do stanu nowego....

Co robimy z mózgiem dzieci?

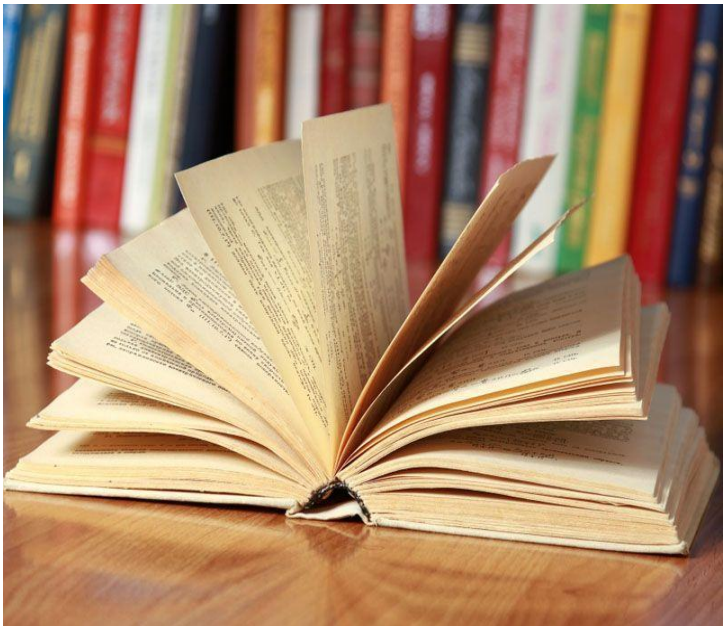

**Patrz
i zapamiętaj
ten obraz**

**Gdy czytamy i oglądamy klasycznie
zapamiętujemy inaczej – szybkie
obrazy nam się „mieszają”**

**Technologie cyfrowe
dostarczają za dużo
(+ zmiennego) obrazu
i treści**

Cyfrowa wolność jako źródło zaburzeń poznawczych i emocjonalnych

Masowo nie określamy granic poznawczych dziecka w sieci

Czy to są prawdziwe tezy?

1. **Mamy coraz więcej dzieci z cyberzaburzeniami**
2. **Coraz młodsze dzieci korzystają cybertechnologii**
3. **Przybywa doagnoz autyzmu (Aspergera)**
4. **Narasta problem niewydolności wychowawczej rodziców**

Wynik

1	☐ Rozmawiam z drugą osobą – dzwoni telefon - odbieram
2	☐ Lubię sobie posurfować w sieci. Na ogół trwa to dłużej niż zaplanowałem/am
3	☐ Jestem na spotkaniu ze znajomymi a mój telefon leży obok mnie. Często do niego zaglądam, choć nikt do mnie nie dzwoni
4	☐ Gdy jestem w sieci siadam z dala od innych osób, wole być wtedy samotny/a
5	☐ Zauważyłam u siebie zmniejszenie aktywności fizycznej, spacerów, aktywnego wypoczyniania
6	☐ Gdy mąż/zona/partner zwraca mi uwagę na zbyt długie przebywanie w sieci, pojawia się napięcie, kontestuje te uwagi
7	☐ Mam mniejsze zainteresowanie kulturą, rekreacją, własną aktywnością sportową, spotkaniami z innymi osobami
8	☐ Wchodzę do sieci z konkretnym celem, ale wychodzę będąc w zupełnie innym obszarze

1-2 **X** – kontrolujesz swoje relacje do nowych technologii cyfrowych, nie wywołują one u Ciebie większych napięć emocjonalnych

3-5 **X** – technologie cyfrowe/CSS wywołują u Ciebie napięcia, nie potrafisz kontrolować swoich relacji do nich, odnosisz szkody społeczne. Tracisz nad nimi kontrolę

6-7 **X** – cechuje Ciebie wyraźny problem utraty kontroli nad TC i relacji do CSS. Odnosisz straty na wielu poziomach, potrzebujesz pogłębionej diagnozy i terapii

8 **X** – cechuje Ciebie wielopoziomowe cyberzaburzenie, twój problem wymaga pogłębionej diagnozy i terapii

Preedykatory uzależnień behawioralnych

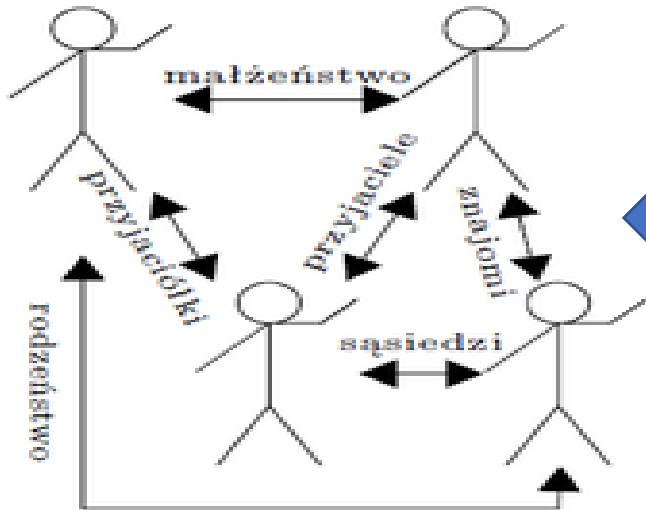

TC i pandemia a kontakty społeczne

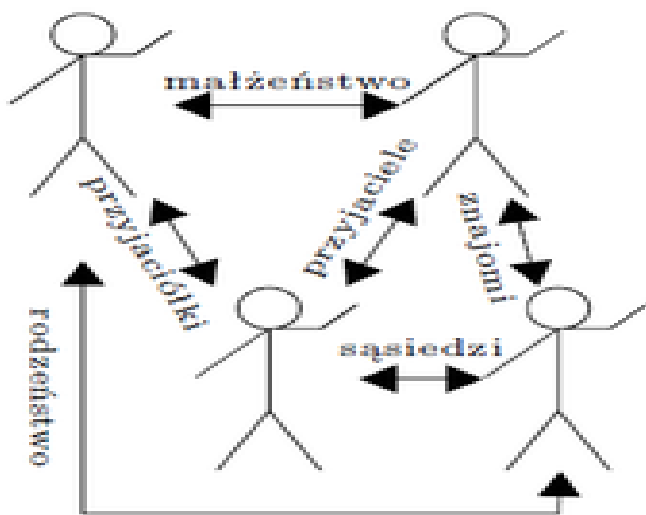
Komponent sztuczny

Zaburzenia
tworzenie
pamięci
o relacjach
społecznych

Komponent naturalny

Zaburzenia naturalnego środowiska człowieka

**Rozwój
zaburzeń**

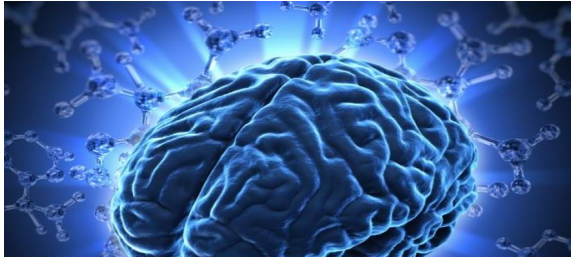

**Mózg w nadnaturalnych pobudzeniach –
lawiny dopaminy i serotoniny**

Fakt: dzieci
pokochały
technologie cyfrowe
i cyfrowe sieci
społeczne

Model pracy diagnostycznej przy cyberzaburzeniach

Fakt: dzieci pokochały technologie cyfrowe i cyfrowe sieci społeczne

Co potrzebujemy aby naprawić sytuację:

- A. Opisu sytuacji przez obie strony „konfliktu – problemu” – rodziców i dziecko
- B. Diagnozy społecznej środowiska rodzinnego – co działa, co nie działa
- C. Programu naprawczego

Fakt: dzieci pokochały technologie cyfrowe i cyfrowe sieci społeczne

Co potrzebujemy aby naprawić sytuację:

- A. Opisu sytuacji przez obie strony „konfliktu – problemu” – rodziców i dziecko
- B. Diagnostyki społecznej środowiska rodzinnego – co działa, co nie działa
- C. Programu naprawczego

Trzy etapy pracy naprawczej

1. (auto)Diagnoza problemu w wywiadzie z rodzicami
2. (auto)Diagnoza problemu w wywiadzie z dzieckiem
3. Konfrontacja stanowisk

Etap 1
diagnozy

Fakt: dzieci pokochały technologie cyfrowe i cyfrowe sieci społeczne

Co potrzebujemy aby naprawić sytuację:

- A. Opisu sytuacji przez obie strony „konfliktu – problemu” – rodziców i dziecko
- B. Diagnozy społecznej środowiska rodzinnego – co działa, co nie działa
- C. Programu naprawczego

Trzy etapy pracy naprawczej

Etap 2 oceny i projektu

1. Ocena sytuacji przez diagnostę
2. Przygotowanie rozwiązania – kontrakt cyfrowy
3. Przedstawienie programu naprawczego – podpisanie kontraktu – minimum 14 dni, optimum 30 dni

Fakt: dzieci pokochały technologie cyfrowe i cyfrowe sieci społeczne

Co potrzebujemy aby naprawić sytuację:

- A. Opisu sytuacji przez obie strony „konfliktu – problemu” – rodziców i dziecko
- B. Diagnozy społecznej środowiska rodzinnego – co działa, co nie działa
- C. Programu naprawczego

*CPS

Etap 3

ocena zmian,
delegacje
dalsze

Trzy etapy pracy naprawczej

1. Ocena sytuacji po 1 etapie
2. Prezentacja oceny przez rodziców
3. Wystąpienie stanowiska dziecka
4. Ocena terapeuty
5. Delegacje dalsze

E1: Spotkanie z rodzicami/em

Zasady i cele:

1. Poznajemy stanowisko obojga rodziców - autodiagnoza
2. Szukamy spójności i niespójności wychowawczej
3. Pytamy o ich wiedzę o technologiach cyfrowych i ich wpływie na dziecko
4. Pytamy o zasady – są/nie ma, oddziaływanie dziadków itp..

**Zbuduj obraz
sytuacji
60 minut**

E1: Pytania do rodziców o zakres problemów

1. „Przyspawanie” do smartfona/PC
2. Zaburzenia w relacjach wewnątrzrodzinnych (nie słyszy, „zaraz”)
3. Przedkładanie relacji sieciowej nad relacje twarzą w twarz
4. Kompulsywna aktywność w sieci
5. Częste podwójne bodźcowanie TC
6. Nieodzowność TC przy czynnościach (np. lekcje, toaleta, posiłki)
7. Opór dziecka przy próbach modelowania relacji do TC
8. Powtarzające się zapominanie o ważnych czynnościach

3/8 – 5-6 dni =
I° poziom
cyberzaburzeń

E1: Zaburzenia funkcjonowania

Wchłanianie w sieć – zaburzenia relacji

- „Przypawanie” do smartfona
- **Mówię do niej** - nie słyszy
- **Rozmawiam z nią** – odbiera telefon od koleżanki
- **Przychodzi sms** – natychmiast na niego odpowiada
- **Ogląda TV** – i bawi się smartfonem
- **Odrabia lekcje** – słucha muzyki, patrzy w smartfon, ma włączony komputer
- **Próby ograniczania** – słowne spory i awantury
- **Wolamy na kolację** – „Zaraz”

I° cyberzaburzeń

**Używanie TC
w większości
czynności
codziennych**

**SM jako
wiodący
komunikator
społeczny**

**Próby wydłużania
korzystania z TC**

**Widoczne
zmniejszenie
relacji z rodzicami
i rodzeństwem**

**Dublowanie
korzystania z
różnych TC**

E1: Spotkanie z dzieckiem

Zasady i cele:

1. Dlaczego TC/CSS są dla niego ważne?
2. Czy potrafi oddzielać życie z TC i bez – czy ma/nie ma; czy przestrzega/nie przestrzega zasad
3. Co się dzieje, gdy nie ma kontaktu z TC, czy widzi napięcia
4. Określamy czas (długość) relacji zTC
5. Opinie dziecka o obecności TC w życiu pozostałych członków rodziny

**Zbuduj obraz
sytuacji
45 minut**

Test CPS-TC – z dzieckiem

☐ 1	☐ Rozmawiasz drugą osobą a w telefonie pojawia się sygnał. Czy natychmiast go sprawdzasz?
☐ 2	☐ Czy często jesz jednocześnie korzystając z telefonu?
☐ 3	☐ Czy idąc do toalety zabierasz ze sobą telefon?
☐ 4	☐ Czy często zamykasz drzwi swojego pokoju przy aktywności z TC
☐ 5	☐ Czy zauważyłaś/eś u siebie w ostatnich miesiącach zanik aktywności fizycznej, czytania książek, wychodzenia na podwórko
☐ 6	☐ Czy widzisz u siebie silne emocje przy próbie modelowania przez rodziców czasu korzystania ze smartfona lub komputera
☐ 7	☐ Czy zdarza się tobie spóźniać na posiłki, gdy wołają cię rodzice
☐ 8	☐ Czy zdarza się, że na skutek aktywności z telefonem lub komputerem zapominasz o nauce, odrabianiu lekcji itp. zadaniach

**4/8 –
5-6 dni**

O co warto jeszcze pytać?

1. O której godzinie dziecko kończy aktywność w sieci
2. Czy przed snem przegląda SM, pocztę
3. Czy zasypia słuchając muzyki
4. Czy posiada, a jeśli tak czy omija PKR
5. Czy odrabiając lekcje zagląda do sieci
(nieedukacyjnie)
6. Dlaczego SM i Internet są dla niego ważne
7. Czy występuje zjawisko podwójnego bodźcowania np.
TV i smartfon
8. Czy rodzice przestrzegają higieny cyfrowej

E1: Spotkanie z rodzicami i dzieckiem

Zasady i cele:

1. Konfrontacja opinii

2. Ocena z

perspektywy

profesjonalnej

wiedzy zawodowej

- Realizm
- Lepiej mniej a dobrze

E2: Spotkanie z rodzicami i dzieckiem

Zasady i cele:

1. Propozycje rozwiązań na etap domowy – wyjaśnić dlaczego jest to ważne
2. Fundamentalne znaczenie kontraktu cyfrowego – kształt zależny od oceny sytuacji – *ile, kiedy, gdzie, jak, co*

**Propozycja
rozwiązań
14-30 dni**

Delegacje dla rodziców: Jak rozmawiać z dzieckiem w domu – jak wprowadzać zmiany?

1. Wyjaśnić dlaczego wprowadzamy zmiany, co na tym dziecko zyska
2. Rozmowa przy stole – cała rodzina – zasady obowiązują wszystkich domowników
3. Zasady obowiązują wszystkich domowników
4. Działania przywracające społeczną obecność dziecka w rodzinie
5. Nieubłaganie i konsekwentnie

E2: Propozycja dla dziecka i rodziców

Kontrakt cyfrowy

- ile
- kiedy
- jak
- co
- gdzie

warunek

Tak **masz** NIE **nie masz**

3-4 dni

**Bez technologii
cyfrowych**

Terapia domowa – zadanie dla rodziców

Terapia domowa – zadanie dla rodziców

3-4 dni

**Bez technologii
cyfrowych**

**Jeśli coś
zabieramy,
to coś
dajemy**

© CPS

® CPS

Optymalny model korzystania z TC

Do 12 lat

1 - 0 - 1 - 1 - 0 - 1 - 1...

Optymalny model korzystania z TC

Do 12 lat

1 - 0 - 1 - 1 - 0 - 1 - 1...

12-17 lat

1 - 0 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1...

CYBER UZALEŻNIENIA

ZJAWISKO | PROFILAKTYKA | ELEMENTY TERAPII

Mariusz Z. Jędrzejko
Agnieszka E. Taper
Izabela Kieltyk-Zaborowska

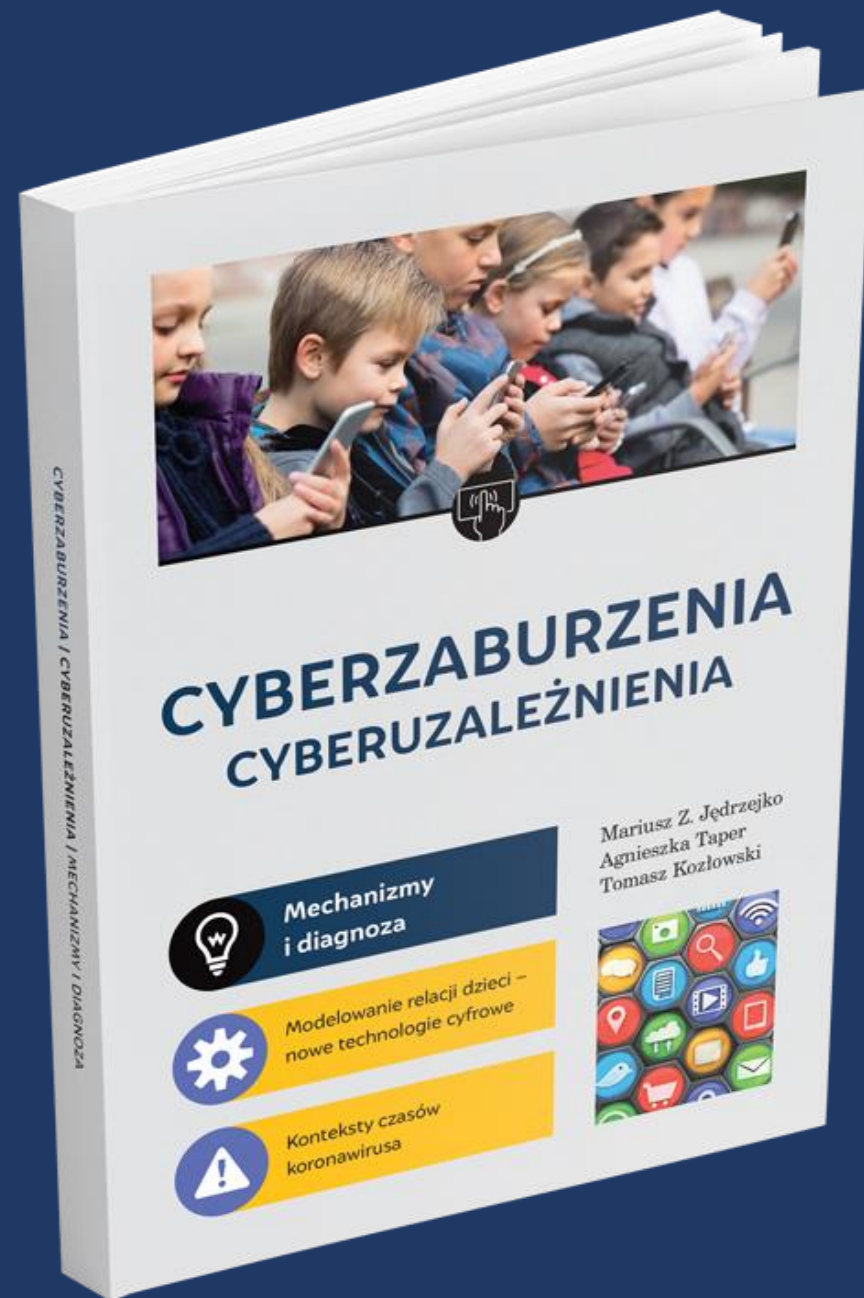
MEDICAL TRIBUNE POLSKA

Rodzice, dzieci

Specjaliści

Delegacje dla rodziców

- 1. Nie używamy TC przy posiłkach**
- 2. Nie korzystamy z TC w trakcie czynności fizjologicznych**
- 3. Nie dublujemy cyberaktywności (np. TV i smartfon)**
- 4. W nocy telefon poza pokojem dziecka**
- 5. Czynności bez TC – kościół, krótkie podróże, nauka w domu, spotkania rodzinne, spacer...**

Poziomy cyberzabuzzeń

Level 1 70%

Level 2 25%

Level 3 5%

2° Wchłanianie w sieć – narastające trudności w relacjach społecznych, problemy edukacyjne, silne emocje

- 1. Wymuszanie wydłużenia czasu z TC
– kontestowanie uwag o
zachowaniach problemowych**
- 2. Ciągły kontakt z TC**
- 3. Agresja słowna i fizyczna w
przypadku prób modelowania –
odmowa modelowania i dostępu**
- 4. Pojedyncze absencje szkolne,
częste spóźnienia na 1 lekcję,
trudność ze wstawaniem,
symulowanie chorób**

**2° poziom
cyberzaburzeń**

2° Wchłanianie w sieć – narastające trudności w relacjach społecznych, problemy edukacyjne, silne emocje

4. Obniżenie wyników edukacyjnych w cyklu 5-6 m-cy

5. Rezygnowanie z aktywności pozaszkolnych

6. Ukrywanie nocnej aktywności w sieci

7. Usuwanie blokad i PKR

**2° poziom
cyberzaburzeń**

Zaburzenia funkcjonowania

**Wydłużanie
czasu
aktywności w
sieci –
łamanie
kontraktu**

Atomizacja –
zamykanie się w
pokoju

Zanikanie relacji
wewnątrzrodzinnych

**Częsta
aktywność
nocna – po
23.00**

Jedzenie przy
multimediach -
dominujące

Spóźnianie się do
szkoły – zaniechanie
higieny wieczornej

Optymalny model korzystania z TC

Krok 1:

6-7 dni

**bez technologii
cyfrowych**

Optymalny model korzystania z TC

Krok 1: Bez technologii cyfrowych
3-4 dni

Krok 2: **przez 30 dni**

1 – 0 – 1 – 0 – 1 – 0 – 1 ...

Optymalny model korzystania z TC

Krok 1: Bez technologii cyfrowych
3-4 dni

Krok 2: **przez 30 dni**

1 - 0 - 1 - 0 - 1 - 0 - 1 ...

Krok 3:

przez kolejne 30 dni

1 - 0 - 1 - 1 - 0 - 1 - 1...

3° Wchłanianie w sieć – zmiana modelu funkcjonowania

- 1. Systematyczna izolacja – blokowanie dostępu do pokoju**
- 2. Zachowania agresywne w przypadku prób ograniczenia TC**
- 3. Częste i długie absencje szkolne**
- 4. Zawężenie kręgu znajomych – rówieśników**
- 5. Wielogodzinna i nocna aktywność w sieci**

**3° poziom
cyberzaburzeń**

3° Wchłanianie w sieć – zmiana modelu funkcjonowania

6. Widoczne przemęczenie
psychofizyczne

7. Zaburzenia odżywiania
(kompulsywne jedzenie i fast
food)

8. **Zanik codziennej higieny
osobistej**

9. Pełna społeczna atomizacja
dziecka

10. **Odmowa społecznych
interakcji w rodzinie**

3° poziom
cyberzaburzeń

Przy Level 3

**Moim zdaniem
zasadne jest leczenie
w ośrodku
stacjonarnym**

Kryteria cyberaktywności

Obszary zastrzeżone dla dzieci (do 17 r.ż)

Kryteria cyberaktywności

- Nie wolno ukrywać treści
- Nie podajemy danych wrażliwych
- Prawo rodziców do cyberkontroli
- Programy kontroli rodzicielskiej
- Przestrzeżenie netykiety

Patostreaming

Pornografia

Darknet

Hazard elektroniczny

Zakupy
(zgoda rodziców)

Challenge

Orange Chroń Dzieci w Sieci

Propozycja Orange Polska **kosztuje miesięcznie 7,98 zł**. Subskrypcja zawiera nieograniczoną liczbę profili dzieci i obejmuje do 4 urządzeń. Po zainstalowaniu aplikacji na telefonie dziecka jego rodzic ma możliwość zablokowania niechcianych stron internetowych o nieodpowiedniej treści, a także aplikacji. Orange Chroń Dzieci w Sieci zapewnia kontrolę czasu spędzanego w Internecie i generowanie raportów z zestawieniami odwiedzanych stron przez dziecko. Usługa jest dostępna za darmo przez pierwsze 30 dni również na modelach z iOS i Windows Phonem.

Play Ochrona Internetu

Aplikacja sieci Play chroniąca 2 urządzenia **kosztuje miesięcznie tylko 4,99 zł**, a przez pierwszy miesiąc można z niej korzystać za darmo. Dzięki niej rodzic może wybrać, jakie treści będą mogły być przeglądane przez dziecko. Istnieje także możliwość ustalenia limitu korzystania z sieci www na dobę. Aby ją aktywować, wystarczy wysłać odpowiednią wiadomość SMS lub pobrać bezpośrednio z Google Play. Co ciekawe, Play Ochrona Internetu działa nie tylko na Androidzie, ale również na systemie iOS. Uwaga – pakiet za 4,99 zł to usługa podstawowa. Play oferuje również rozszerzoną ochronę z większą liczbą chronionych urządzeń za 9,99 i 15 zł.

Plus Ochrona Internetu

Ochrona Plusa kosztuje 4,99 zł i można ją aktywować SMS-em (tylko w abonamencie oraz dla firm) lub (w mix oraz na kartę) specjalnym kodem USSD. Aktywacji można również dokonać w salonie, na infolinii lub na Plus Online. Abonenci i klienci biznesowi mają możliwość zakupu 3 licencji za odpowiednio 9 i 8,61 zł brutto. Niezależnie od konfiguracji pakietu, rodzic otrzymuje możliwość blokowania niepożądanych treści i stron internetowych, a także ustalić limit na korzystanie z Internetu. Uwaga – operator informuje, że pomimo działania jego aplikacji na Androidzie i iOS, jej poszczególne funkcjonalności mogą być niedostępne na poszczególne platformy.

T-Mobile Dzieci w Sieci

Aplikacja różowego operatora **kosztuje 4,99 lub 5,99 zł** – jeżeli aktywujemy ją wraz z podpisaniem nowej umowy jest taniej o złotówkę. W przypadku uruchomienia podczas trwania umowy jej cena wzrasta do 5,99 zł miesięcznie. T-Mobile pozwala na zdalne zarządzanie telefonem dziecka, zablokowanie niepożądanych treści i aplikacji czy całkowity dostęp do Internetu (np. w godzinach lekcyjnych lub nocnych). Oprócz dostępności na Androida, aplikacja Dzieci w Sieci działa również na smartfonach z systemami iOS i Windows Phone na pokładzie.

**Podpowiedź
dla rodziców**

NETYKIETA – złote zasady

Myśl Przemyśl swoje działania online - czy na pewno postępujesz właściwie?

Nie szkodź Nie działaj na czyjąś szkodę.

Nie nadużywaj możliwości, jakie Ci daje Internet.

Ile godzin snu w ciągu doby?

Według zaleceń American Academy of Sleep Medicine

Wskazówki dla rodziców

Używanie smartfonu –
do 11-12 roku życia bez
Pierwszy smartfon – od
11-12 roku życia tylko z
PKR

Zasada 30%

Wskazówki dla rodziców

1-4 klasa – dzieci w szkole bez smartfonów
5-8 klasa – smartfony w szkole wyłączone – tryb samolotowy (lekcje)

Wskazówki dla rodziców

Po szkole – najpierw
lekcje dopiero po tym
technologie
Społeczne
funkcjonowanie w
rodzinie – bez
smartfonów

Wskazówki dla rodziców

Zadzwoń ale idź

Napisz ale spotkaj się
uspołecznianie

21.00 – koniec TC dla
dzieci do 12 roku

22.00 – koniec w wieku

13-17 lat

modelowanie

Kiedy wszystko gra

1. Zasady – jasno wyłożone, przestrzegamy wszyscy
2. Reguły – wiesz co się stanie, wszystko jest ustalone
3. Granice – czasu, przestrzeni + edukacja medialna
4. Ufamy i sprawdzamy

Kiedy wszystko gra

Ufam*y* i sprawdzam*y*

Ufam*y* i sprawdzam*y*

Ufam*y* i sprawdzam*y*

CYBER UZALEŻNIENIA

ZJAWISKO | PROFILAKTYKA | ELEMENTY TERAPII

Mariusz Z. Jędrzejko
Agnieszka E. Taper
Izabela Kiełtyk-Zaborowska

MEDICAL TRIBUNE POLSKA

Dziękuję za uwagę

dr hab. prof. AP
Mariusz Z. Jędrzejko
Akademia Piotrkowska

Tel. 602-100-020

